

## **NOBANK KREDIT TASHKILOTLARI**

***Muhammadkarim Ismoilov***

*Namangan muhandislik-qurilish instituti*

*Iqtispdiyot va boshqaruv fakulteti stajyor o‘qituvchi*

***Siddiqjanov Samandar***

*Namangan muhandislik-qurilish instituti*

*1-IQT-22 guruh talabasi*

***Mirzakamolova Halima***

*Namangan muhandislik-qurilish instituti*

*1-IQT-22 guruh talabasi*

**Annotatsiya:** Nobank kredit tashkilotlari moliya tizimida muhim o‘rin tutadi, bank sektoridan tashqari kredit va boshqa moliyaviy xizmatlar ko‘rsatadi, ularning faoliyati davlat tomonidan tartibga solinadi. Ular bilan ishlashning o‘ziga xos afzalliklari va kamchiliklari mavjud.

**Kalit so’zlar:** kredit, bank, Nobank, moliya, ko’chmas mulk, mijoz, Litsenziya, Innovatsiya, biznes, raqobat, kapital, ustav, sug’urta , Lombard

Nobank kredit tashkilotlari kreditlar va boshqa moliyaviy xizmatlar ko’rsatadigan, lekin bank hisoblanmaydigan moliyaviy institutlardir. Ular an'anaviy banklardan kredit ololmaydigan mijozlar uchun muqobil moliyalashtirish manbalari bo’lib xizmat qiladi.

Nodavlat notijorat tashkilotlari turli shakllarda, masalan, kredit kooperativlari, mikromoliya tashkilotlari, iste’mol krediti kooperativlari va boshqalarda tashkil etilishi mumkin. Ular odatda bozorning ma’lum segmentlarida, masalan, kichik biznes, mikromoliya yoki shaxsiy kreditlar bo'yicha ixtisoslashgan.

Nodavlat notijorat tashkilotlari turli maqsadlarda, jumladan, biznesni rivojlantirish, ko’chmas mulk, avtomobillar yoki boshqa tovarlar sotib olish, shuningdek, shaxsiy moliyaviy ehtiyojlarni qoplash uchun kreditlar beradi. Shuningdek, ular jamg’arma, sug’urta va boshqa moliyaviy xizmatlarni taklif qilishlari mumkin.

Nobank kredit tashkilotlarning xususiyatlaridan biri bu ularning moslashuvchanligi va banklarga nisbatan qulayroq kreditlash shartlari. Ular kredit ballari past bo’lgan yoki garovsiz mijozlarga kreditlar berishlari mumkin, bu esa ularni xizmat va takliflarini kop sonli iste’molchilar tomonidan maqul topilishiga olib keladi.

**Nobank kredit tashkilotlarining roli va vazifalarini quyidagilar tashkil etadi:**

Nobank kredit tashkilotlari banklar faoliyatini to'ldiradigan turli xil moliyaviy xizmatlar va kreditlar berish orqali moliya tizimida muhim o'rinni tutadi. Nobank kredit tashkilotning asosiy rollari:

### **Kreditlarni taqdim etish**

Nobank kredit tashkilotlarning asosiy vazifalaridan biri mijozlarga kreditlar berishdir. Ular turli maqsadlarda, masalan, ko'chmas mulk, avtomobil yoki boshqa tovarlar sotib olish, shuningdek, shaxsiy moliyaviy ehtiyojlarni qoplash uchun kreditlar berishi mumkin. Shuningdek, ular jamg'arma, sug'urta va boshqa moliyaviy xizmatlarni taklif qilishlari mumkin.

### **Moslashuvchanlik va qulaylik**

Nobank kredit tashkilotlarning xususiyatlaridan biri bu ularning moslashuvchanligi va banklarga nisbatan qulayroq kreditlash shartlari. Ular kredit ballari past bo'lgan yoki garovsiz mijozlarga kredit berishlari mumkin, bu esa ularni xizmat va takliflarini kop sonli iste'molchilar tomonidan maql topilishiga olib keladi.

### **Kichik va o'rta biznesni rivojlantirish**

Nodavlat notijorat tashkilotlari kichik va o'rta biznesni rivojlantirishda ularning moliyaviy resurslardan foydalanish imkoniyatini ta'minlashda muhim o'rinni tutadi. Ular turli sabablarga ko'ra banklardan kredit ololmaydigan tadbirkorlarga kredit va moliyaviy yordam ko'rsatishlari mumkin.

### **Innovatsiyalar va raqobat**

Nobank kredit tashkilotlar moliyaviy xizmatlar bozorida innovatsiyalar va raqobatni rag'batlantiradilar. Ular an'anaviy bank xizmatlaridan ko'ra mijozlar uchun jozibador bo'lishi mumkin bo'lgan yangi mahsulot va xizmatlarni taklif qilishlari mumkin. Bu banklarni o'z xizmatlarini rivojlantirish va yaxshilashga undaydi, buning natijasida iste'molchilar uchun moliyaviy xizmatlar sifati va ulardan foydalanish imkoniyatini yaxshilashga olib keladi.

### **Nobank kredit tashkilotlari va banklar o'rtasidagi farqlar**

Nobank kredit tashkilotlari banklardan bir necha jihatdan farqlanadi :

### **Litsenziyalash va tartibga solish**

Banklar markaziy bank yoki boshqa moliyaviy tartibga soluvchi organlar tomonidan majburiy litsenziyalanishi va tartibga solinishi shart. Nodavlat notijorat tashkilotlari ham litsenziyalangan va tartibga solinishi mumkin, ammo tartib va talablar banklarnikidan farq qilishi mumkin.

### **Ustav kapitali**

Banklardan ma'lum bir ustav kapitaliga ega bo'lishi talab qilinadi, bu ularning moliyaviy barqarorligining kafolati hisoblanadi. Nobank kredit tashkilotlar kamroq ustav kapitaliga ega bo'lishi yoki umuman kapitalga ega bo'lmasligi mumkin, bu ularni moliyaviy risklarga nisbatan kamroq chidamli qiladi.

## **Taqdim etilayotgan xizmatlar turlari**

Banklar moliyaviy xizmatlarning keng sektorini, jumladan depozitlar, kreditlar, to'lov xizmatlarini va boshqalarni taqdim etadilar. Nobank kredit tashkilotlar, o'z navbatida, kreditlashning ma'lum turlariga ixtisoslashgan bo'lishi mumkin, masalan, iste'mol yoki mikrokredit .

### **Moliyalashtirish manbalari**

Banklar mijozlardan depozitlar va moliyalashtirishning boshqa shakllarida mablag' jalb qiladi. Nodavlat notijorat tashkilotlari investorlardan, shu jumladan obligatsiyalar chiqarish yoki kredit liniyalarini jalb qilish orqali mablag' to'plashlari mumkin .

### **Xatarlar va sug'urta**

Banklar odatda kafolatlangan depozitlar yoki depozitlarni sug'urtalash kabi kengroq sug'urta va omonatchilarni himoya qilish tizimlariga ega. Notijorat tashkilotlarda bunday himoya bo'lmasligi mumkin, bu esa mijozlar uchun xavflarni oshiradi .

### **Hajmi va miqdori bo'yicha**

Banklar odatda nodavlat notijorat tashkilotlariga qaraganda kattaroq hajmga va faoliyat doirasiga ega. Banklarning turli mintaqa va mamlakatlarda filiallari va vakolatxonalari bo'lishi mumkin, nodavlat notijorat tashkilotlari esa ko'pincha geografik chegaralar bilan cheklangan.

### **Bankdan tashqari kredit tashkilotlarining turlari**

Bankdan tashqari kredit tashkilotlari (nobank kredit tashkilot) kreditlar va boshqa moliyaviy xizmatlar ko'rsatadigan, lekin bank hisoblanmaydigan turli xil moliyaviy institutladir.

### **Mikromoliya tashkilotlari**

Mikromoliya tashkilotlari kichik va o'rta biznesga, shuningdek, jismoniy shaxslarga mikrokreditlar deb nomlanuvchi kichik kreditlar beradi. Ular ko'pincha bankdan past kredit ballari yoki garov ta'minoti yo'qligi sababli banklardan kredit ololmaydigan mijozlar bilan ishlaydi. Mikromoliya tashkilotlari moliyaviy savodxonlik bo'yicha treninglar va maslahatlar ham berishi mumkin.

### **Lombardlar**

Lombardlar zargarlik buyumlari, elektronika, avtomobillar va boshqa qimmatbaho buyumlar kabi qimmatbaho buyumlarni garovga qo'yish bilan kredit beradi. Mijozlar garov ta'minotini qoldirib, kredit olishlari va kredit va foizlarni to'lash orqali qaytarishlari mumkin. Lombardlar ko'pincha banklardan kredit ololmaydigan yoki shoshilinch pulga muhtoj bo'lgan mijozlar bilan ishlaydi.

**Foydalaniłgan adabiyotlar:**

1. Wikipedia.com
2. «Bank ishi» Abdullaeva Sh.Z.
3. Nobank kredit tashkilotlari Suvonov E.S
4. «Bankovskoe delo» Lavrushin O.I
5. Pul va Banklar A.Omonov
6. Pul, kredit va Banklar O. Rashidov